

TISA

Autori: Larisa Sabolić i Roko Sinjeri

I.

Topot moga pastuha, Vertiges, odzvanjao je šljunčanim puteljkom ostavljajući poveće otiske potkova s uzorkom četiriju zvijezda u povremenim nakupinama blata ispred južnog francuskog gradića Q. koji je, unatoč svojim brojnim brežuljcima bio velik dio visoke zaravni koja se prostire u nedogledne udaljenosti, neviđene nijednom čovjeku. Svojim oštrim kopitom Vertiges je drobio zijevalice i različite, tek orošene travke.

Došavši u grad, blagi vjetrić trčkarao je po ulicama njišući krošnje stabala zaredanih uz šljunčani put. Ne oklijevajući, otvorio sam vrata prvog salona na koji sam naišao i utažio svoju žeđ pokušavajući ne obraćati pažnju na pristojno odjevenog gospodina koji je sjedio u prašnjavom kutku isprepleten dugim, olovnosrebrenim nitima paukove mreže pijuckajući žutosmeđi aperitiv. Samo ponekad bacio bih pogled koji bi iz trenutka u trenutak zgrušavao krv u mojim venama i sama pomisao na nj pred očima bi mi stvarala sliku krvoprolića.

Vjetrić, zapravo vjetar, lupao je poluodškrnutim vratima salona čime je omogućio dostojan ulazak djevojci neopisiva sjaja i rumenila. Njene dojke privlačile su cijeli salon dok je njen struk bio sposoban nositi sedmoro djece odjednom. Lepršavom baršunasto-vunenom haljinom s uzorkom ružičaste glicinije omamila je pripite muškarce kojima je slina uveliko curila niz upola utrnule usne. Glasni udarci njenih visokih potpetica po crvljivoj brezi pratili su je sve do šanka gdje je svojim hrapavim, izmučenim i piskutavim glasićem zavapila kako bi zaustavila suze, koje joj je nanio njen zaručnik, snažnim konjakom. Muškarci, čuvši o njenim zarukama, povukoše slinu natrag iza zubiju i nastave galamiti o tada aktualnoj temi: udovici Bibi Lefèvre koja je munjevito i suhoparno udavila i izbola svoga supruga koji je iskrvario na licu mjesta. Ja, kao pravi znalac, bez težnje za zavađanjem, privukao sam stolac privlačnoj gospođici iz čiste znatiželje.

»*Bonjour, mademoiselle!*¹ Što dovodi mladu damu poput Vas, tako očaravajuću i izuzetno lijepu gospođicu neponovljiva stasa da ušeta u čađavu, naprosto otrcanu krčmu poput ove?

Oprostite mi, bivam neugodan, moje ime je Durant, Édouard Durant.«

»Oh! Prestrašili ste me, znate pon... «

Gospođica i ne uspije dovršiti rečenicu, već se kroz napuknuta vrata salona nepredvidivim potezima protegao prema meni, doimajući se pomalo uznemireno, kao da je stao na hrđavi čavao, gospodin visoka stasa i masnih, sjajnih brkova. Njegove smeđe, mrke oči gledale su me ravno u najdublje dijelove nezainteresirane duše, a moj pogled bježao je u smjeru zagonetnog gospodina u kut koji je odjednom nestao s lica Zemlje.

»YVONNE!!! *Un fou*², mislila si da možeš izbjeći moju čvrstu šaku?« zagraktao je gospodin hladnog glasa gledajući ljepoticu pored mene. Nezgrapni momak počupa ju za šiške i povuče naglim i pomalo bahatim pokretom prema vratima salona. Tim nelagodnim aktom, i Yvonneinim opiranjem, baršunasto-vunena haljina počela je pucati po šavovima otkrivajući njeno providno donje rublje i bodež koji je skrivala unutar spomenutog. Na njenu sreću, većina seljaka bila je opčinjena njenim raskošnim grudima i nije ni primijetila oružje skriveno u njenim oblinama.

»POKUŠAVAŠ LI ME SE TI RIJEŠITI KAO SVINJE PRED POKOLJ?!

Trebao sam ovo predvidjeti - nakon one vražje Lefèvre, sve žene su poludjele!« izderao se gospodin, posegao u svoj kožni kaput i upucao Yvonne ravno u čelo.

---

¹ Dobar dan, gospođice

² Glupačo

Pripiti muškarci tek su shvatili što se zbilo za nekoliko trenutaka uslijed čega svi stadoše na stranu usmrćene ljepotice i upućaju egoističnu mrcinu desetcima hitaca kroz prsa sve dok breza nije poprimila jarko crvenu boju. Pucnjevi vatrenog oružja odjekivali su salonom svaki put sve jače njišući kristalni luster, tjerajući fragmente stakla da krenu padati poput staklenih suza, no kao niotkuda, hitci ponovo poletješe, no ovoga puta kroz prozorska okna na napola pijane muškarce sve dok se posljednji nije srušio na unakaženi pod. Ja, kao pravi znalac, sakrio sam se iza šanka, sada već obliven ljepljivim žestokim pićima i krvlju koja je već poprimila prilično neobičnu crno-sivu boju na suncu. Zaintrigiran ovim slijedom događaja, istrčao sam iz salona kako bih pronašao...ništa.

Život je tekao normalno, kao da se u jednom od najpopularnijih salona nije upravo zbilo masovno krvoproliće, a trag ubojice kao da je ispario u zrak, gotovo kao da su njegovi inicijali bili ugravirani u brezu salona.

II.

Već je prošlo nekoliko dana od potresnog događaja i, na moje iznenađenje, nekoliko lokalnih novina objavilo je članke o ubojstvu Yvonne, sablasne ljepotice, njena sjetnog zaručnika i desetak muškaraca, no zastrašujuća činjenica biva ta da to nisu jedini članci o ubojstvima već naprotiv - sadržaj novinskih vijesti zapravo se sastoji samo od ubojstava, redovi i redovi. Moje snene oči žustro su prelazile svako jutro preko skliskih novinskih papira i iščitavale traumatične događaje u regiji. Moje osobito najdraže novine koje izdaju kratke i jezgrovite članke, *Nouvelles du Diable*, nisu ni u jednom od brojnih jâvova ³spomenule ubojstvo, kao da neki ljudi vide ono što žele, a ono što ne žele, za njih ne postoji.

Intrigiran događajem, sjeo sam na pomalo okaljano sedlo Vertiges a i nespretnim udarcem opalio ga po trtici kako bih mu dao do znanja neka krene u galop ni sam ne znajući kamo da idem. Četveronožni rob samoinicijativno odveo me prema salonu sada okruženom policijskim službenicima koji ne znaju ni sami od kuda dolaze sva ta ubojstva. Čak i šerif policije, neženja Legér Monet, dao je ostavku unatoč svojoj velikodušnoj plaći smatrajući ove slučajeve nerješivima, što mu daje poprilično lošu reputaciju, a u prilog tomu ide činjenica da su njegovi službenici u potpunosti nespremni za slučaj nalik ovome. Zapravo, mnogi radnici osim njega su, ne samo da su napustili svoje radno mjesto, već su napustili i gradić sa svojim obiteljima, na svojim bosim konjima zato što se nisu mogli nositi s misterioznim tragedijama koje su opsjele atmosferu ovoga područja. Od sviju tih emigranata u gradiću ostalo je ništa drugo doli sitnih zasušanih otisaka kopita njihovih živućih prijevoznih mašina, uz rijedak i jedinstven trag otisnutih zvijezda na puteljku imućnijih vlasnika poput gospodina Moneta.

Kao da je Vertiges a privlačilo to mjesto koje je odjekivalo živom smrću i glasovima preminulih, kao da gusta, gotovo neprohodna maglica neznanja obavija sve nas. Kroz tu mrežu nejasnoća, krajičkom pogleda ulovio sam onog misterioznog gospodina koji me prilikom dolaska u grad pogledavao na surov način u tom istom salonu. No, zašto? Sjedeći na sedlu, pomalo klizeći iza nj, razmišljao sam sve dok me nešto silovito nije bacilo na pod. Bio je to Vertiges a koji je munjevitom brzinom otrčao što dalje od salona, ujedno izbacivši mene na šljunak. Kao da su dusi leševa opsjeli slabića i odveli ga na skrovito mjesto skriveno od istine i obavijeno maglicama i mrežama koje se međusobno isprepliću tvoreći nepropusnu barijeru varki. Osjetila se neobična praznina pokraj mjesta zločina koja je gutala naše misli, kao da opija sve koji se približe na način da nikada ne razotkriju njene tajne.

Moj obmanjujući trans prekine hladna i kvrgava ruka na ramenu koja me je povlačila za majicu i gotovo mi je poderala kožu, no umjesto samog Vraga da me povuče u bezdan pakala, ruka neznanca pomogne mi da ustanem sa šljunka. Gotovo da sam i zaboravio da ležim na njemu. Podigavši pogled, trnci su prošli mojom kralježnicom sve do mekog mesa u ustima, te sam se osjećao kao da me stotinu i sedam igala probolo i ostavilo rane koje ne mogu zacijeliti. Misteriozan čovjek elegantnog izgleda, prikladno odjeven, uređenih brkova i brade, u zelenosivom kaputu koji ističe njegove modre oči, s užarenim, tankim papirićem napunjenim svjetlozlatnim duhanom koji je plesao između njegovih ispucanih usana, počeo mi se obraćati.

»Ovaj gradić sve nas baca na koljena moleći, no, kada udarimo o dno, otvoreni smo najvećim promjenama«, izusti misteriozni gospodin gotovo ne mičući usnama kako mu ne bi ispao užareni duhan koji je svejedno bio već napola ugašen, a bjelosivi pepeo prekrivao je njegove crne lakirane kožne cipele.

»*Merci beaucoup*⁴, hvala na podijeljenoj mudrosti. Usput, moje ime je Durant, Édoua...« kažem pomalo zanosno i plitko, no prekinut sam dubokim i jezovitim glasom.

---

³ arh. objava

⁴ Puno hvala

»Znam tko si, i što si. Od trenutka kada si zakoračio u Q., gradić se promijenio. Mrak obasjaše ulice poput pepela na mojim cipelama koji žari moje nožne prste. Smrt nas sada svakodnevno okružuje i jedan po jedan bit ćemo obezglavljeni«, reče prodornim glasom kojim natjera svrake s obližnje kućice da polete visoko uvis, gotovo kao da šire tamu i na ostale koje će žariti smrdljivi duhan.

»Prije svega, svaki čovjek u svojoj srži nosi tamu koja ga može i sama uništiti, a ne samo mrak okoline u kojem nestaju naši osjećaji. Vlastita tama ponekad može preploviti granicu razuma i obuzeti čovjeka koji će ju iskoristiti«, odgovorio sam poprilično tiho i pomalo nesigurno naspram zagonetnog gospodina.

«Mudro zboriš dječače! Gaspard Côté, drago mi je što smo se upoznali«, reče vrlo brzo pomalo njišući glavom naprijed-nazad govoreći isto. Ja, sav prepadnut tim trenutkom, ne znajući što se zbilo, samo mu uzvratim ruku i čvrsto ju uhvatim u gotovo prijateljski stisak. U tome trenutku osjetio sam neku neizrečenu povezanost između nas dvojice, kao da poznajem tog čovjeka iako mu nikada prije nisam ni lice vidio. Takav osjećaj podario mi je snagu i moć da se zajedno izborimo iz tame koja nas okružuje, a imam osjećaj da je i on osjetio isto.

III.

Sve brže se izmjenjuju dani, već su prošla šezdeset i tri dana od moga dolaska u Q., no stvari se ne mijenjaju. Iako je proljeće već na izdahu, gledajući kroz taman i vijugav prozor, u svom vidnom polju još mogu uočiti mirisne ljubičastosive jorgovane i bjelosmečkaste zijevalice koje se protežu u rasponu od nekoliko desetaka metara.

Dugo zureći kroz prozor seoske gostionice u kojoj sam pronašao utočište, oči su mi se iskrivile i sve što sada mogu vidjeti vlastiti je odraz s deformiranim licem: velike uši, maleni nos, velike crne buljave oči i nepomični smiješak koji se čini gotovo grčevitim, kao da se silueta ne može ni pomaknuti. Zureći, moja glava počela se odvajati od ostatka tijela, ždrijelo je počelo pucati po šavovima otkrivajući sklisko, sjajno bijelo tkivo i crno-sivu krv koja se prolijevala po ostatku moga kvrgavog tijela.

Vidjevši prikaz, momentalno sam se sjetio mudrih riječi gospodina Côtéa, koji me u zadnje vrijeme često poziva na *Calvados*⁵, ponajviše o masovnim ubojstvima koja se događaju po cijelom jugu Francuske. Ponekad se i zdepasti, niski vlasnik krčme, gospodin Babineaux, voli uključiti u naše debate, najčešće ponavljajući da je to sve maslo one Lefèvreve. Cijela Francuska opijena je ubojstvom njena muža. Iako ne mislim da je izjava gospodina Babineaux točna, smatram da je to doista jedan zanimljivi pristup situaciji.

Moje dubokoumno razmišljanje prekinulo je glasno lupetanje po hrastovim vratima koja su iznutra već bila napola šuplja. Svaki udarac tutnjao je mojom rustikalnom prostorijom, svaki put sve snažnije udarajući moje tanke, napola izgorene bijele voštane svijeće čiji je crni plamen žustro poskakivao s fitilja na fitilj. Odjednom, niotkuda, čuo sam glasni kreket izvan svoje sobe.

»Otvoraj vrata, dječaće, imam vrhun... « nije ni dovršio rečenicu jer se čuo udarac, dovoljno glasan da ogluši bebu vrapca, koji je odjekivao mojim ušnim kanalčićima nekoliko trenutaka. Lagano sam odškrinuo vratašca kako bih odgonetnuo da ta buka dolazi od gospodina Côtéa, mrtvog pijanog, no nije izgledao *sav svoj*: krasila ga je odjeća zamazana blatom, pohabani zelenosivi kaput i snažan vonj koji je isparavao iz svake pore njegova tijela. Oči su mu bile mutne kao da je maglica koja je opsjela Vertigesu opila i Côtéa. Upro sam svu svoju snagu vukući ga unutar svog skromnog sobička, namučio sam se zato što je Côté puno većeg stasa u odnosu na mene.

Veliki sat načinjen od smreke lupetao je svojim neproporcionalnim kazaljka koje podsjećaju na ljudske prste, a svaka minuta činila se sve duljom i duljom te se Côté još uvijek nije budio. Kako je vrijeme teklo, sve više preplavljivale su me debele i smrdljive kapljice znoja te su klizile po mojoj glatkoj, blijedoj koži. Ja, kao pravi znalac, potrčao sam skokovitim koracima iz sobe niz stepenice, usput srećući gospođu Roux koja je izgledala krajnje uznemireno. U podnožju zgrade, gdje se nalazila gostionica, gospodin Babineaux, vidjevši moje lice odmah je priskočio u pomoć. Hitro je poletio po stepenicama uzevši glineni čup hladne izvorske vode, nespretno mašući rukama kako bi održao ravnotežu dok žuri uz izlizane kamene stube, usput prolijevajući veliki dio hladnog napitka koji je ovom prilikom namijenjen oživljavanju onesviještenoga pijanog divljaka. Gospodin Babineaux, vidjevši ukočeno pijano lice, polio je skroman količinu vode po gospodinu Côtéu učinivši da tekuće osvježenje uklizi u njegova usta i nos. Nakon što mu *uteče* u dušnik, neugodna senzacija natjera ga da ustane i započne iskašljavati sukrvicu iz pluća.

»To je samo duhan... « nakašlja se i reče gospodin Côté uslijed čega ponovo zalegne na tvrdi seoski oman, položi jedan smotuljak duhana između ispucanih usana i približi se sada već tinjajućoj svijeći.

---

⁵ Francuska rakija od jabuke iz Normandije

»Dječake, mislim da sam na tragu ubojici iz salona!« i u tik kada pijanac usklikne, začuje se glasan krik iz sobe poprijeko njihove u hodniku, sobe obitelji Roux. Neoprezno smo se počeli približavati prema polu-odškrinutim vratima i, dok smo uletjeli unutra, dočeka nas je neopisivo uznemirujući prizor.

Gospođa, sada udovica Roux, naginjala se nad tupim, prašnjavim maljem kojim je svoga bivšeg muža izudarala nekoliko puta po glavi sve dok se nije srušio mrtav. Nosila je tanku bijelu majicu s pregačom i crvene tričetvrt hlače, ponajviše crvene zbog muževe krvi, i njena crna kovrčava kosa bila je nepravilno odrezana na stranu, a njeno lice nabubreno i rumeno od silnih suza i vapaja za zrakom.

»O-on me si-silovao«, promuća udovica gledajući ravno u mene, baš kao i Yvonnein muž prije no što ju je upucao. Bijeli Clovis, mačak obitelji Roux, oprezno i čeznutljivo približavao se truplu i nježno počeo žvakati moždani iscjedak i lizati crnu krv mrtvaca. Koljena još uvijek jecave, slabašne i traumatizirane udovice proizvodila su specifičan zveketajući zvuk ne obraćajući pažnju na Clovisa koji je vukao gospodina Rouxa prema otvorenom tamnom prozoru kako bi ga izbacio na šljunak, što i učini. Gospodin Côté i ja istrčali smo van samo kako bismo pronašli mrtvačko tijelo prekriveno dugim srebrnim nitima mačje dlake praćeno jecajima ubojice koji su glasno odzvanjali šljunčanim putom. Iako smo stajali pokraj beživotnog tijela, ljudi su prolazili pored nas kao da ne vide ništa neobično ni sumnjivo. Očito je njihova tama prelila granicu jave i iskrivljuje stvarnost te ju prikazuje onakvom kakva nije.

Osjet jeze obuzeo nas je obojicu pa, ne vraćajući se jecajućem ubojici, okrenuli smo se u suprotnome smjeru, prema salonu, ne znajući kuda bi drugdje.

»Kao da je tamni pokrivač prekrrio Q. i ne propušta svjetlosti da prodre«, prošapta Côté, pokušavajući ne otvarati usta kako mu ne bi ispio duhan ne znajući da sam ga čuo svojim velikim ušima.

IV.

Kiša nije padala već dulje vrijeme iako je proljeće, a snažne sunčane zrake bdjele su nad gradićem gotovo neprestano pa se ljudski tragovi niti kada bi željeli ne bi mogli obrisati s tla, što govori da su trajno zapečaćeni u gustom mulju koji se nalazio ispred svake pojedine kućice.

Zapanjeni svim događanjima od moga dolaska i prepunjeni čežnje za rješavanjem misterija, odlučili smo uzeti stvar u svoje ruke te sami otkriti tko je ubojica muškaraca u salonu.

Usljed našeg dolaska ispred salona strave, ponovo se pojavila opna guste maglice koja je sprječavala odgonetavanje istine dok je gusti pepeo lepršao oko nas. Gospodin Côté uspio se progurati u salon i stati na krvavu brezu dok sam se ja još pokušavao probiti kroz uske prolaze.

» Ostani vani i idi do staklenog obruča metaka da pokušamo ponovno proživjeti scenu«, izrekao je Côté žustro. Razmotrio sam ideju i zaključio da je to odličan način da uvidim pokolj iz druge, ubojičine perspektive, uzevši u obzir da sam za vrijeme tragedije stajao unutar salona.

Gospodin Côté, zaštićen od zagušljivog pepela, počeo je bacakati trupla amo-tamo sve dok nije razotkrio neobojeni dio breze s malim vijugavim ugraviranim natpisom "L. M.".

Dok sam stajao izvan ljudske klaonice u gustom mulju, uočio sam zapečeni, u mulju, otisak konjske potkove. Côté je u isto vrijeme glasno viknuo kako bi mi dao do znanja da je pronašao iskrivljeni natpis te se nakon nekoliko trenutaka srušio mrtav na brdo mrtvacu iako je bio zaštićen unutar salona. Ja, kao pravi znalac, nastavio sam nesmetano pratiti trag zvjezdanog otiska micajući izrasli korov u hodu i, što sam dalje uz put dopro, to je trag postao poznatiji i očitiji. Bješe to gotovo identičan uzorak Vertigesovim potkovama, s tim da je moj pastuh odavno napustio mjesto zločina. Osobnim iskustvom upoznat s visokom novčanom cijenom takvih jedinstvenih životinjskih cipela, postalo mi je jasno da je vlasnik te beštije netko imućan. Činilo se, riješio sam slučaj.

Devedeset i četvrtoga dana napokon sam odgonetnuo misteriju koja je tako nepomično stajala iza ovog ukletog gradića, a to je jednostavna činjenica da je ubojica nedužnih muškaraca upravo bivši policijski šerif Legér Monet. On je osobito mrzio ženski rod, smatrao ih nepotrebnim strojevima za rađanje potomaka te, ukoliko bi se bilo tko protivio njegovu mišljenju, bio bi odstranjen. Od trenutka kada se Bibi Lefèvre oslobodila svoga silovatelja, ostale žene su, slijedeći njen uzor, također počele braniti vlastitu dobrobit, zbog čega se gnjev gospodina Moneta gomilao iz dana u dan.

Tek što sam izustio radost svojim glatkim usnama, primijetio sam kako nadire tama na horizontu iznad zijevalica i jorgovana. Odmah sam prepoznao svog konja, Vertegesa, no ne i osobu na njemu. Škiljio sam debelim kopcima i vjeđama umornim od terora, no nisam mogao vjerovati svojim očima. Prepoznao bih te zrele, mesnate grudi bilo gdje: bijaše to Yvonne s podignutim rukama visoko prema nebo, kao da svojom pojavom truje zrak. Nisam ni znao što me snašlo, a što se ona više približavala, to mi je bilo teže razmišljati...

Obmanjujući oblak stopio se s već prisutnom maglicom tame te uzrokovao da svi ostali građani Q. zaspe u vječni i spokojni san. Zapravo, gotovo svi – samo su žene ostale budne.